

XXV Ogólnopolska Konferencja sędziowska

Toruń, 27 – 28 czerwca 2009 r.

Na otwarciu konferencji obecnością zaszczycił prezydent Torunia Michał ZALESKI. Gości powitał prezes KPZSzach Andrzej MICHALSKI. W obradach uczestniczyli czołowi polscy sędziowie szachowi z klasami centralnymi, w tym 17 z klasami międzynarodowymi.

Prezydent ZALESKI, który przyjął patronat nad zebraniem, otworzył konferencję, zachęcając gości do odwiedzenia Starego Miasta i życzył uczestnikom miłego pobytu w Toruniu. Wyraził też nadzieję, że kontakty szachowe na wysokim szczeblu będą częściej odbywać się w Toruniu.

Następnie zabrał głos przewodniczący Kolegium Sędziów PZSzach Andrzej FILIPOWICZ. Konferencja jest autonomiczną organizacją Polskiego Związku Szachowego. Wyróżnił szczególnie sędziego klasy międzynarodowej Tadeusza POPŁAWSKIEGO z Lublina, który jest uczestnikiem wszystkich 25 konferencji sędziowskich, organizowanych od 1983 r. Podziękował też organizatorom konferencji, szczególnie skarbnika KPZSzach Tomasza WODZYŃSKIEGO i stworzenie znakomych warunków dla obrad.

Kolejnym punktem konferencji było wręczenie nagród zwycięzcom I Mistrzostw Polski Sędziów. Zwycięzca turnieju Paweł JAROCH otrzymał z rąk prezydenta ZALESKIEGO okazały puchar. Kolejni zawodnicy otrzymali dyplomy. Zawody sędziowała Maria MICHALSKA – sędzia klasy państwowej.

Andrzej FILIPOWICZ przekazał, że nominowany kurator będzie pracować w PZSzach do chwili Walnego Zebrania Delegatów, które odbędzie się dopiero 18 lipca, czyli ponad ustalonym terminem do 20 czerwca. Obecnie PZSzach przeżywa najgorszy okres w czasie swej wieloletniej historii, będąc w stanie zawieszenia Zarządu. Związkiem rządzi bowiem osoba, która nie ma nic wspólnego ze sportem szachowym.

Ukazały się nowe Przepisy Gry FIDE, zatwierdzone na Kongresie w Dreźnie 2008 r. Poprawki zostały wniesione w I kwartale 2009 r. Zostały one zatwierdzone przez Radę Prezydencką FIDE. Ostatnią zmianą jest powrót do starego współczynnika k rozwoju szachisty na liczby 10 i 15.

Na przewodniczących obrad konferencji zostali wybrani Zygmunt RYLL i Bogdan OBROCHTA. Protokółantem wybrany został wybrany Ulrich JAHR. Porządek obrad konferencji został zatwierdzony, zgodnie z wnioskiem Kolegium Sędziów. W skład Komisji Mandatowej weszli Adam CURYŁO i Marek MOKWA. Do Komisji Uchwał i Wniosków wybrano Marię MICHALSKA, Stanisława CICHORZA i Janusza KUŚNIERZA.

Kolegium Sędziów KPZSzach zaprezentował Ulrich JAHR. Kolegium KPZSzach liczy obecnie 101 sędziów szachowych, w obecnej kadencji zorganizowano już dwa kursy sędziowskie w Toruniu i Chełmży. Planowany jest kolejny kurs w Chojnicach, na który zaproszeni zostali sędziowie z sąsiednich województw.

Chwilą ciszy uczczono pamięć zmarłego sędziego Tadeusza PIEPRZOWSKIEGO, który zmarł w lutym 2009 r. Sylwetkę zmarłego przedstawił Tadeusz POPŁAWSKI.

Sprawozdanie z działalności Kolegium Sędziów PZSzach złożył Andrzej FILIPOWICZ. Kolegium zajmowało się głównie nowelizacją Przepisów Gry FIDE oraz uzupełnianiem ewidencji sędziów szachowych w Polsce. Ponadto była rozpatrywana sprawa sędziego Stanisława GO-

RECKIEGO, który nie wywiązywał się należycie na turnieju w Warszawie. Nie ukazał się biuletyn sędziowski PZSzach, ale stało się to z powodu zawieszenia Zarządu Związku i powołaniu kuratora. Wszelkie próby umieszczania na witrynie PZSzach artykułów były bowiem cenzurowane, zmieniane lub nawet usuwane.

Komisja Mandatowa rozdała mandaty 43 uczestnikom konferencji.

Po krótkiej przerwie przewodnictwo objął Bogdan OBROCHTA. Głos zabrał Ryszard WIĘCKOWSKI, który omówił artykuł z Panoramy Szachowej. O kumoterstwo i przekręty został obwiniony prezes DZSzach Wojciech ZAWADZKI. Jest to przykra sprawa, żaden z sędziów z tego okręgu nie przyjechał na konferencję, bo nikt nie otrzymał nominacji. Ponieważ obwiniony jest obecnie ciężko chory, nie można dokładnie wyjaśnić tej sprawy.

Nowelizację Przepisów FIDE omówił Andrzej FILIPOWICZ. Na początku zwrócił uwagę na konieczność pewnych nowelizacji programów sędziowskich, w związku z zmianami przepisów rankingowych, nadawania tytułów itp. Językiem urzędowym FIDE jest angielski, w przypadku jakichkolwiek wątpliwości decydują przepisy w tym języku.

Ważny jest moment rozpoczęcia partii. Jeżeli obaj zawodnicy wykonali po jednym posunięciu, partia jest rozpoczęta i jeśli zadzwoni telefon, partia jest liczona do rankingu jako przegrana.

Art. 4. Posunięcie należy wykonać wyłącznie jedną ręką. Dotyczy to również przełączenia zegara po zakończeniu ruchu. Przy dotknięciu króla i następnie wieży, a potem okaże się, że roszada nie jest możliwa, obowiązuje posunięcie królem, a jeśli nie może on wykonać prawidłowego posunięcia, można wykonać dowolne inne.

Przy promocji pionka, jeśli dotknie on pola przemiany, nie ma możliwości postawienia go na innym (sąsiednim polu), a promocja musi być dokonana na dotkniętym polu przemiany.

W grze błyskawicznej nie można zmusić zawodnika do wykonania nieprawidłowego posunięcia przed przełączeniem zegara. O wszystkich zdarzeniach w partii decyduje bardziej aktualna pozycja na szachownicy niż czas.

Na Komisji Przepisów Gry padło pytanie kogo może radzić się sędzia. Sędzia powinien zasięgać rady wyłącznie od osób oficjalnych na zawodach, którym zależy o prawidłowym przebiegu zawodów. Sędzia nie może natomiast pytać osób postronnych. W czasie trwania turnieju sędzia główny jest odpowiedzialny za wszystko co wydarzy się na sali turniejowej.

Art. 5 Partia zakończona. Obecnie propozycje remisowe musi regulować regulamin zawodów. Do remisów zostały również włączone „martwe pozycje”, powstające w sytuacji gdy nie ma żadnej możliwości wygrania partii po serii jakichkolwiek posunięć.

Art. 6. Zegar szachowy. Obecnie w zawodach są stosowane różne typy zegarów. Każdy nowy zegar musi być testowany przed turniejem, a odpowiedzialnym jest sędzia główny. W jednym turnieju muszą być stosowane zegary umożliwiające takie same nastawianie czasu. O miejscu ustawienia zegara decyduje sędzia i od jego decyzji nie ma odwołania.

Nowe przepisy nie przewidują możliwości jakiegokolwiek spóźnienia na rundę. Wyjątek od tej zasady musi być opisany w regulaminie zawodów. Zawodnik w chwili rozpoczęcia rundy musi siedzieć przy szachownicy. W FIDE obowiązuje zero tolerancji. To samo dotyczy finałów MP. Jeżeli regulamin przewiduje możliwość spóźnienia, należy włączyć zegar zawodnika grającego białymi i on ponosi wszystkie konsekwencje spóźnienia. O przekroczeniu decyduje zegar kontrolny sędziego, a nie zegar przy szachownicy.

Przeciwnikowi należy zawsze dać możliwość przełączenia zegara po wykonaniu posunięcia. Zegar elektroniczny nie tylko dodaje sekundy po każdym posunięciu, ale również liczy ilość wykonanych posunięć, co musi być zgodne z liczbą przełączeń zegara.

Przekroczenie czasu następuje wtedy gdy sędzia stwierdzi ten fakt.

Art. 7. Nieprawidłowości. Ekrany monitora nie są miarodajne w przypadku nieprawidłowości. Zawodnik może reklamować nieprawidłowości w oparciu o prowadzony zapis. Zawodnik musi zapisać swoje posunięcie przed wykonaniem poprzedniego. Nie wolno zapisywać bieżącego posunięcia przed jego wykonaniem.

II dzień konferencji

Chwilą ciszy uczczono pamięć zmarłego w 2009 r. Jana Górskiego.

Andrzej FILIPOWICZ wręczył dyplom uznania Tadeuszowi POPŁAWSKIEMU, który uczestniczył we wszystkich 25 konferencjach sędziowskich.

Dalszy ciąg Przepisów Gry FIDE omawiał Andrzej FILIPOWICZ.

Sprawy propozycji remisowych. Przepisy pozwalają składanie propozycji remisowych, jednak FIDE zaleca wprowadzanie do regulaminów zakazu proponowania remisów przed określoną liczbą posunięć, albo całkowitego zakazu proponowania remisu. Wtedy remis można żądać tylko u sędziego zawodów.

Trzykrotne powtórzenie pozycji i zasadę 50 ruchów bez bicia i posunięcia pionkiem można obecnie reklamować również w szachach szybkich i błyskawicznych, jeśli uda się udowodnić taką pozycję lub w obecności sędziego, który obserwuje przebieg partii.

Nowością w przepisach jest art. 9.6 dotyczący pozycji w których nie można wygrać partii przy serii jakichkolwiek prawidłowych posunięć. Inną nowością jest rezultat 0 : 0,5 w przypadku gdy przeciwnik zawodnika przekraczającego czas ma na szachownicy samotnego króla.

Przepisy FIDE ukażą się na witrynie PZSzach po odejściu kuratora. Stanie się to więc po 18 lipca, kiedy zbiera się Walne Zgromadzenie PZSzach.

Szybki finisz. Dwie minuty przed upływem czasu zawodnik może zatrzymać zegar i żądać remisu, wskazując że przeciwnik gra wyłącznie na czas. Takiej reklamacji nie można zgłaszać w grze błyskawicznej. Obecnie zaleca się w grze błyskawiczne tempo 3 minuty + 2 sekundy na ruch.

Palenie tytoniu zostało zabronione na sali turniejowej. Urządzenie palarni często jest niemożliwe ze względu na przepisy ogólne w obiektach. Wtedy zawodnicy wychodzą z budynku i palą papierosy poza salą turniejową. Powinno to być zabronione w czasie trwania partii.

W czasie trwania partii zawodnik nie ma prawa posiadania jakiegokolwiek urządzenia elektronicznego. Jeśli takie urządzenie wyda jakikolwiek dźwięk, partia jest natychmiast przegrana.

Szachy szybkie. Partie z czasem 15 do 59 min i 59 sek. Partie z czasem 60 i więcej minut podlegają już obliczeniom rankingowym i są traktowane jako szachy klasyczne. Jeśli jest wystarczająca liczba sędziów (jeden na maksymalnie trzy partie) obowiązują przepisy FIDE odnoszące się do szachów klasycznych. Po wykonaniu trzech posunięć żadne reklamacje dotyczące nieprawidłowego ustawienia bierek nie będą uwzględniane.

Nieprawidłowy ruch jest zakończony z chwilą przełączenia zegara. W szachach szybkich taka nieprawidłowość nie przegrywa, jedynie reklamujący nieprawidłowość przeciwnik

otrzyma dwie minuty bonifikaty i gra toczy się dalej. Jednak przeciwnik może złożyć reklamację tylko do chwili zakończenia własnego posunięcia (czyli przełączenia zegara).

Przekroczenie czasu należy reklamować przez zatrzymanie obydwu zegarów.

Gra błyskawiczna. Są to partie w których zawodnik otrzymuje mniej niż 15 minut na całą partię. Po zakończeniu nieprawidłowego posunięcia (przełączenia zegara) partia jest przegrana jeśli przeciwnik reklamuje przed zakończeniem własnego posunięcia. Jednak jeśli obydwaj zawodnicy (bez udziału sędziego) wyrażają zgodę na korektę nieprawidłowości, partia może być kontynuowana.

System rankingowy. Zmianie uległa kwestia oceny wyniku zawodników. W turniejach powyżej 90 dni mogą być stosowane rankingi w dniu rozpoczęcia zawodów, albo stosować ranking aktualny w danym dniu rozgrywania partii (musi to być opisane w regulaminie). Listy rankingowe będą publikowane co dwa miesiące (sześć razy w roku). Pliki turniejowe należy wysyłać możliwie szybko, FIDE umieszcza na bieżącej liście nawet turnieje rozgrywane tydzień przed ukazaniem się nowej wersji listy. Minimalny ranking FIDE został obniżony do 1200 pkt.

Każdy turniej podlega rejestracji w FIDE, przynajmniej na miesiąc przed rozpoczęciem zawodów. Wzory druku rejestracji są na witrynie PZSzach i Kol. Zenona Chojnickiego. Partie nie grane (walkowery, weryfikacje bez gry) nie podlegają ocenie rankingowej FIDE.

W tabelach zależności punktowych od wyniku procentowego zostały zlikwidowane znaki nieskończoności i zastąpione liczbą 800.

Tytuły międzynarodowe. Zostały dokonane poprawki redakcyjne. Tempo gry przy nadawaniu tytułów musi spełniać nowelizowane wymogi FIDE. Można stosować tylko dwa tempa gry 90 minut na 40 posunięć + pół minuty na posunięcie. Są jeszcze odpowiedniki dla zegarów mechanicznych (analogowych). W turniejach bez norm na tytuły FIDE można stosować dawne tempa gry. Praktycznie likwidacji uległy kategorie turniejów. Wszystko jest zestawione w licznych tabelach załączonych do przepisów.

Sędziowie zostali podzieleni na cztery kategorie FIDE. Już znalezienie się w trzeciej grupie wymaga wielkich kwalifikacji i sędziowania wielu turniejów międzynarodowych.

Po przerwie Adam CURYŁO omówił najnowsze zmiany w programie ChessArbiter.

Wersja 3.46 CA – aktualna i wersja wzbogacona 3.47 (w opracowaniu) koniec 2009 r.

Aktualna wersja ma dodane następujące opcje:

Możliwość wyłączenia danych opisowych turnieju, norm na kategorie, czy rankingu FIDE.

Wprowadzony została punktacja Buchholz II (bez czterech rezultatów skrajnych).

Możliwość importowania danych (transport danych Krausego z różnych programów). Jest to opcja wymagana przez FIDE do celów certyfikacji.

W Polsce jest stosowana metoda obliczania Buchholza, która nie jest zalecana przez FIDE. Program CA w wersji 3.46 oblicza już wartościowości zalecane przez FIDE (każda nie grana partia jest traktowana przy obliczeniu wartościowości jak remis z samym sobą).

Istnieje możliwość wprowadzania ręcznej punktacji pomocniczej (nie wykazywanej w zalecanych przez program). Można więc swobodnie ustalać metody ustalania kolejności zawodników, przy równości punktów.

Można zmieniać kolejność kolumn każdego widoku i wyrównania w kolumnach.

Można wpisać do programu harmonogram turnieju i uwidocznić go w kojarzeniach.

Na stronie głównej istnieje możliwość umieszczania informacji sędziowskich. Autor wprowadził do programu prosty edytor tekstu, w którym oprócz pisania, można pogrubić tekst czy wyjustować go.

Istnieje możliwość wyświetlenia okienka w którym są uwidocznione niedokładności (np. ranking FIDE różny od krajowego, płeć, podwójne nazwisko itp.).

Istnieje możliwość korzystania ze zdjęć zawodników w Centralnym Rejestrze lub z innej bazy. W tym drugim przypadku zdjęcie zostanie automatycznie rejestrowane w CR (jeśli takiego tam nie ma).

Na listach startowych program importuje numer identyfikacyjny zawodnika w CR. Istnieje więc możliwość błyskawicznej weryfikacji wprowadzanych przez sędziego danych.

Program umożliwia dokonywanie notatek w danym dniu lub w oznaczonej rundzie.

Filtrowanie wyników. Każdą tabelę wyników można dowolnie filtrować, wskazując to w okienku filtrowania. Program umożliwia wielokrotne filtrowanie w różnych wariantach.

Istnieje możliwość wykluczenia kojarzenia zawodników z jednego klubu, czy federacji. Proponowana jest tu kolejna opcja nie kojarzenia zawodników z danej drużyny (w ramach danego klubu).

Wersja drużynowa. Zmienione zostało okienko kojarzenia składu drużyny. Program oznacza zawodników, którzy grali w poprzedniej rundzie, wystarczy tylko oznaczyć zawodników, którzy zostali wymienieni w składzie na następną rundę.

Nazwa drużyny została rozdzielona z nazwą klubu.

Została również zaprezentowana pierwsza wersja programu CA 2010. Umożliwi ona błyskawiczne przeglądanie i aktualizowanie dowolnej ilości tabel z różnych turniejów. Zostanie utworzone okno „właściwości” z wieloma opcjami. Można będzie również konfigurować własne menu w zależności od upodobań użytkownika. Listy rankingowe zostaną dynamicznie połączone z nazwiskami zawodników. Będzie też możliwość weryfikacji danych zawodnika na bieżącej liście rankingowej.

Obecnie trwa proces certyfikacji CA z FIDE. W trakcie weryfikacji zdarzyła się jedna niespodzianka. Program kojarzy zawodnika pauzującego najniżej zaszerewanego. Tymczasem zawodnika pauzującego należy dobierać według preferencji kolorów bierek. Ten algorytm w CA będzie zmieniony.

Drugą prezentacją programu do kojarzenia przedstawił Andrzej IRLIK. Ze względu na upływający czas, prezentacja została skrócona. Program SwissMemager ma podobne opcje jak CA, jednak nie jest powszechnie stosowany w Polsce. Program jest również opracowany w języku polskim. Można importować i eksportować tabele do ChessArbiter.

Komisja Uchwał i Wniosków przedstawiła projekt do głosowania (34 osoby uprawnione do głosowania).

Walkowery i partie nie grane klasyfikować w punktacji pomocniczej metodą FIDE.

Definicja Sali turniejowej: pomieszczenie w którym odbywa się turniej, pomieszczenia sanitarno-higieniczne i bufet oraz korytarze prowadzące do tych pomieszczeń. Pojęcie sali gier powinien ujmować regulamin zawodów. Jeśli tego nie ma, sędzia powinien określić pojęcie sali na odprawie technicznej.

Kolegium Sędziów wystąpi do Komisji Dyscyplinarnej PZSzach w związku z artykułem w Panoramie Szachowej (wniosek odrzucony, prośba o opublikowanie w czasopiśmie).

Kolegium Sędziów powinien opublikować w Internecie nowelizowane Przepisy FIDE, ważne od dnia 1 lipca 2009 r., a następnie Polski Związek Szachowy powinien wydać drukiem nowy kodeks szachowy.

Na wniosek Zenona Chojnickiego konferencja zatwierdziła kandydaturę Andrzeja IRLIKA na wiceprzewodniczącego Kolegium Sędziów PZSzach.

Na zakończenie konferencji ustalono, że kolejny kurs sędziowski na klasy centralne odbędzie się jesienią 2009 r. w Bydgoszczy. Dokładny termin będzie ustalony po przeanalizowaniu terminów imprez szachowych w Polsce. Zgłoszenia na kurs przyjmuje Ulrich JAHR.

Andrzej FILIPOWICZ podziękował działaczom toruńskim i KPZSzach za dobrą organizację konferencji sędziowskiej.

Na tym konferencję zakończono.

Protokółował, Ulrich JAHR

Dnia 28 czerwca 2009 r.

Wersja robocza, pisana podczas obrad konferencji.

Możliwe są jeszcze uzupełnienia i drobne poprawki.